ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

ΑΛΗΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος)

ΚΑΙΡΟΣ ἦταν χινοπωριάτικος, συννεφιασμένος, κι' ἕνας ὑγρὸς ἄνεμος ἐστριφογύριζε στοὺς δρόμους τὰ τελευταῖα πεσμένα δεντρόφυλλα, κουρέλια ἀπὸ ξεσκισμένα προγράμματα, σήκωνε σκόνη.

— Θὰ κατεβοῦμε μαζὺ στὸν Πειραιά; μοῦ εἶπε ὁ ἀδελφός μου;

Χωρὶς νὰ τόνε ρωτήσω ποῦ ἀκριβῶς καὶ γιὰ ποιὸ σκοπὸ θὰ πήγαινε, δέχτηκα ἀσυλλόγιστα νὰ τόνε συντροφέψω. Ἄμα μπήκαμε στὸ τραῖνο, ἄρχισε βροχή, δυνατὴ μπόρα, δέροντας ἀλύπητα τὰ τζάμια τοῦ βαγονιοῦ. Φτάσαμε στὸν Πειραιὰ καὶ τ' ἀνεμοβρόχι ξακολουθοῦσε ἀκόμη.

— Νὰ πάρουμε ἀμάξι, ἐπρότεινε ὁ γιατρός.

— Μὰ ποῦ θὰ πᾶμε;... Εἶνε μακριά;

— Κάμπυσο... Στὸ Νεκροταφεῖο.

Ζάρωσα τὰ φρύδια. Δὲ μ' ἀρέσουν οἱ πόλεις τῶν νεκρῶν, δὲν ἀκολουθῶ ὥς ἐκεῖ τίς κηδεῖες, καὶ ἡ μόνη κηδεία πού, θέλοντας καὶ μή, θὰ μὲ φέρη στὸ νεκροταφεῖο, θὰ εἶνε ἡ δική μου! Ἔτσι λοιπὸν κι' αὐτὴ τὴ φορὰ θέλησα νὰ ξεφύγω, κ' εἶπα στὸ γιατρὸ νὰ μείνω γὼ στὸ καφφενεῖο τοῦ Σταθμοῦ, νὰ τὸν περμένω. Μὰ ἐκεῖνος, στὸ μεταξύ, εἶχε καλέσει ἕνα μόνιππο—αὐτοκίνητα δὲν ὑπῆρχαν τότε— καὶ λυπήθηκα νὰ τὸν ἀφήσω νὰ πάη μονάχος.

Τὸ ἀμάξι πήγαινε ἀργά, γιατὶ τὸ ἄλογο ἦταν γέρικο καὶ κουτσό... Ἡ βροχὴ εἶχε μετριαστεῖ... Περνούσαμε ἀπὸ ἄθλιους δρόμους, μὲ λάκκους γεμάτους λάσπη, πλάγι ἀπὸ ξύλινες μπαράγκες καὶ γκρίζες φάμπρικες. Πότε—πότε οὔρλιαζε ἀπαίσια κάποια σφυρίχτρα... Ἀπὸ κάποιο φουγάρο ἔβγαινε πηχτὸς καπνός, ποὺ κιμάτιζε σὰ μαῦρο λοφίο.

— Μά... τί θὰ δῆς στὸ Νεκροταφεῖο; ρώτησα τὸ γιατρό.

— Ἕνα πτῶμα... Τὸ πτῶμα ἑνὸς ἀγνώστου, ποὺ τὸβγαλε ἡ θάλασσα στὴ Φρεατύδα... Πρόκειται νὰ μάθουμε ἂν εἶνε ἔγκλημα ἢ αὐτοκτονία.

Σὲ λίγο τὸ ἀμάξι στάθηκε στὴν πόρτα τοῦ Νεκροταφείου. Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν ἕνα μικρομαγαζάκι, μπαράγκα γιὰ τοὺς ἀμαξάδες καὶ τοὺς νεκροθάφτες.

— Ἐγὼ θὰ σὲ περμένω ἐδῶ, εἶπα τοῦ γιατροῦ, δὲν ἔρχουμαι μέσα.

Ὁ γιατρὸς ἐχαμογέλασε γιὰ τὴν ἀδυναμία μου καὶ κρατώντας τὸ βαλιτσάκι του, μπῆκε στὸ κοιμητῆρι...

Κάτω ἀπὸ τὸ τσίγκινο ὑπόστεγο, ἤπια τὸ καφφεδάκι μου, κοιτάζοντας τὰ περίγυρα... Ἡ βροχὴ ἦταν ὁλότελα σταματημένη. Τὸ οὐρανὸ τόξο πυργώνονταν ἐπάνω ἀπὸ τὴ μουσκεμένη γῆς, ὑπόσχεση καὶ παρηγοριά...

Ἄναψα ἕνα τσιγάρο κ' ἔστελνα τὴν ἀφροντισιά μου στὸν ἀέρα, τυλιγμένη σὲ δαχτυλιδάκια καπνοῦ... Μὰ τὸ τσιγάρο τελείωσε, τὸ οὐράνιο τόξο διαλύθηκε, οἱ πρῶτες βραδυνὲς σκιὲς κατέβαιναν, κι' ὁ γιατρὸς δὲν φαινότανε. Ἄρχιοα νὰ χάνω τὴν ὑπομονή μου... Γιατὶ ἀργεῖ;...

Σηκώθηκα, περπάτησα ἐπάνω—κάτω, πῆγα ὥς στὴν καγκελλόπορτα τοῦ κοιμητηριοῦ, ἐκοίταξα μέσα...

Σιωπὴ βαθειά... ἀληθινὴ «σιωπὴ τάφων»... Μόνο ποὺ οἱ κορφὲς τῶν δέντρων ἀργοσαλεύανε μονότονα δεξιὰ—ἀριστερά, σὰν τὴ βάρκα τοῦ Χάρου... Καὶ μόνο σὰν δυνάμωνε λίγο τὸ ἑστερνὸ ἀργοκρύσημα, ἀκουγόταν ἕνα σερνάμενο μουρμουρητό, μέσα ἀπὸ τὴ μακριὰ παράταξη τῶν κυπαρισσιῶν ποὺ χώριζε στὴ μέση τὸ κοιμητῆρι... Ἀπὸ τὰ φύλλα μιᾶς ἰτιᾶς ἔσταζαν κόμποι, σὰ δάκρυα, στάλες ἀπὸ τὴ βροχή...

Μὰ γιατὶ λοιπὸν ἀργοῦσε; Ποῦ ἦταν;...

Μὲ μιὰν αὐτόματη κίνηση, μὰν ἀσυγκράτητη νευρικότητα, διασκέλισα τὴν εἴσοδο καὶ προχώρησα... Ἐκοίταξα δεξιά, ἀριστερά, δὲ μποροῦσα νὰ προσανατολισθῶ... Τέλος ἀπάντησα ἕνα γέρο μὲ κασκέτο.

— Ὁ γιατρός;... ποῦ εἶνε ὁ γιατρός; τοῦ εἶπα.

— Ποιός για... για... γιατρός; ρώτησε ὁ γέρος τσεβδίζοντας.

— Ἄνθρωπε! Ὁ γιατρὸς τῆς Εἰσαγγελίας, ποὺ ἦρθε νὰ κάνη νεκροψία... Ἕνα πτῶμα ποὺ τὸβγαλε ἡ θάλασσα.

— Ἄ!... ἄ!... ἄ!... ἔκανε ὁ βραδύγλωσσος, τὸ... τὸ... τὸ... τὸν... πι... πι... πανιμένο λές;

Καὶ μοῦ ἔγνεψε μὲ τὸ χέρι νὰ τὸν ἀκολουθήσω... Ἦταν ἀπίστευτα σβέλτος ὁ γεροφύλακας αὐτὸς τῶν πεθαμένων. Μολονότι κουτσαίνοντας κι' αὐτός, σὰν τὸ γεροάλογο, ἔτρεχε ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς σταυρούς, δρασκελώντας μνήματα καὶ φυτά... Φτάσαμε σ' ἕνα παράτημα, σ' ἕνα καλυβόσπιτο.

— Νὰ ὁ... ὁ... ὁ... για... για... γιατρός!

Ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα, μέσα στὸ μισόφωτο, ξεχώρισα τὸν ἀδερφό μου σκυμμένον ἐπάνω σ' ἕνα πτῶμα, νὰ τὸ ξετάζη προσεχτικά.

— Ἄ, ἦρθες; μοῦ εἶπε. Περίμενε λίγο ἀκόμη... Δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω, ξέρεις... Δύσκολο!...

Μπῆκα πιὸ μέσα, κινούμενος ἀπὸ φυσικὴ περιέργεια τώρα... Μιὰ κακὴ ἀποφορὰ μοῦ χτύπησε τὰ ρουθούνια... Τὸ πτῶμα ἤτανε ξαπλωμένο σ' ἕνα μαριμάρινο πάγκο, γυμνό. Ἦταν ἕνας ψηλὸς ἄντρας, λιγνὸς μὲ γένεια. Ἀπὸ τ' ἀντικρινὸ πλατὺ παράθυρο τοῦ Νεκροταφείου, τὰ τελευταία φέγγη τῆς ἡμέρας ἔπεφταν ἐπάνω στὸ ἀφανισμένο πρόσωπο τοῦ νεκροῦ... Ἄξαφνα ἔπιηξε μιὰ κραυγή:

— Ὁ Γιάννης!... Αὐτὸς εἶν' ὁ Γιάννης!...

— Ποιὸς Γιάννης; ρώτησε ὁ ἀδερφός μου παραξενεμένος.

— Ὁ Γιάννης ὁ Δαμιανόπουλος!... Αὐτὸς εἶνε!... Κοίταξέ τον!...

Καὶ συγκινημένος, ἔδειξα μὲ μιὰ χειρονομία τὸ μακρύ του μπόϊ.

— Ὁλάκερος ὁ Γιάννης, ἐπρόστεσα... Τὸν κακομοίρη!... Πῶς ἐκατάντησε!...

Ὁ ἀδερφός μου στενοχωρήθηκε.

— Μὰ τί ἔπαθες πάλι; εἶπε. Ὅλο κι' αὐτὸν βλέπεις μπροστά σου;... Σοῦγινε ψύχωσις, ξέρεις... Πῶς τὸ φαντάζεσαι...;

— Μὰ δὲν τόνε βλέπεις;!... Ἴδιος, ἀπαράλλαχτος!... Τὸ δυστυχισμένο!... Σίγουρα θάπεσε μόνος του στὴ θάλασσα.

Ὅμως ὁ ἀδερφός μου ἐπέμενε πὼς κάνω λάθος, πὼς καὶ τὴ φορὰ τούτη μὲ γελάει ἡ ἐπίμονη ἰδέα μου. Κάποια ὁμοιότης βέβαια ὑπῆρχε —τὸ παραδεχότανε. Ἴσως καὶ πολλὴ ὁμοιότης... Τὸ μπόϊ, τὸ τάγιο τῆς μορφῆς... Μὰ ὁ Γιάννης ὁ Δαμιανόπουλος στὸ Νεκροταφεῖο τοῦ Πειραιῶς! Πῶς; Αὐτὸς ἔλειπε ἀπὸ χρόνια στὴν Αἴγυπτο. Τί καθόμουνα κ' ἔλεγα τώρα... Φαντασίες!....

Ἄξαφνα, μοῦ ἦρθε μιὰ ἰδέα:

— Ὁ Γιάννης εἶχε μιὰ μεγάλη κρεατοελιὰ στὸ σβέρκο... Θυμάσαι, γιατρέ, ποὺ σοῦλεγε νὰ τοῦ τὴν κόψης κι' ὅλο τὸ ἀνέβαλλε;...

— Ἔ, νὰ κοιτάξουμε λοιπόν, ἀπάντησε ὁ γιατρός.

Σκύψαμε μαζὶ ἐπάνω στὸ ἄθλιο κουφάρι. Ὁ γιατρὸς ἔπιασε τὸ κεφάλι καὶ τὸ γύριζε δεξιά, ἀριστερά. Καὶ τότε εἶδα κάτι ἀνατριχιαστικό. Οἱ σάρκες τοῦ τραχήλου ἦταν φαγωμένες ἀπὸ τὰ χτυπήματα στοὺς βράχους, ἀπὸ τὰ ψάρια, ποιος ξέρει... Ὁλάκερος ὁ σβέρκος ἤτανε μιὰ πληγή, μιὰ δυστυχία...

— Καὶ ὅμως...

— Πᾶμε νὰ φύγουμε, εἶπε τέλος ἀποφασιστικὰ ὁ γιατρός. Θὰ γράψω αὐτοκτονία καὶ τελείωσε... Ποιὸς ξέρει ποιὸ κοινωνικὸ ναυάγιο εἶνε κι' αὐτός.

— Εἶνε ὁ Γιάννης ὁ Δαμιανόπουλος! ἐπανέλαβα μὲ πεῖσμα. Ἀλλὰ μέσα στὴν ψυχή μου σερνότανε καὶ πάλι ἡ ἀμφιβολία. Ὅμως ἔλεγα μέσα μου πὼς αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ γλυτώσω ἀπὸ τὸ βάσανο, γιατὶ ἂν ἔβλεπα σὲ καμμιὰ μεριὰ τὸ φάντασμα —πῶς νὰ τὸ πῶ;— τοῦ παλιοῦ μου φίλου, θὰ μποροῦσα πιὰ νὰ πείσω τὸν ἑαυτό μου πὼς γελέμαι, πὼς γίνουμαι παιχνίδι μιᾶς κακῆς στιγμῆς ἢ μιᾶς σύμπτωσης καὶ πὼς πρέπει νὰ βάλω τὴ φαντασία μου σὲ πειθαρχία.

— Αὐτὸ τὸ λείψανο νὰ τὸ θάψετε, διέταξε ὁ γιατρὸς τὸ φύλακα.

— Κα... κα... κα... καλά! ἐκακάρισε ὁ βραδύγλωσσος.

Ἀνεβήκαμε στ' ἀμάξι καὶ φύγαμε. Ἤμουνα σὲ βαθειὰ συλλογή. Κι' ὁ ἀδερφός μου τὸ ἴδιο.

— Δὲν εἶνε δυνατόν! εἶπε σὲ μιὰ στιγμή.

Δὲν τοῦφερα πιὰ καμμιὰν ἀντίρρηση, κι' οὔτε τοῦ ξανάκανα λόγο γιὰ τὸ Γιάννη τὸ Δαμιανόπουλο.

Μὲ τὴ θέληση καταφέρνει κανεὶς ὅ,τι θέλει. Ἔτσι κ' ἐγὼ ἔκανα τὸν ἑαυτό μου νὰ πιστέψη ὅτι ἐκεῖνος ποὺ θάφτηκε στὸ νεκροταφεῖο, στὸν Πειραιά, ἦταν ὁ προδομένος ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὸν ἔρωτα ἄτυχος φίλος μου.

Καὶ δὲν τὸν ξανάειδα πιά.

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ὁ Μπετόβεν
(Γελοιογραφία τοῦ Φὸν Λιφέρ)

Η ΚΗΔΕΙΑ ΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΟΥ

Ὅταν πέθανε ὁ μεγάλος ποιητὴς τῆς Ὁλλανδίας Βονδέλ, ἐπειδὴ λόγῳ τῆς μεγάλης του φτώχειας δὲν εἶχε ἀφήσει χρήματα γιὰ νὰ τοῦ ἀγοράσουν νεκροκρέββατο, παρελήφθη καὶ μετεφέρθη στὸν τάφο μὲ τὰ χέρια ἀπὸ δεκατέσσερους ἐν ὅλῳ συναδέλφους του!